

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az ítéltábla a Dr. Szilágyi Gábor ügyvéd által képviselt **I.r. és II.r. felperesnek** - dr. Bujáky Éva ügyvéd által képviselt **alperes** ellen vadkár megfizetése iránt indított perében, a Veszprém Megyei Bíróság 2010. január 21. napján kelt 1.G.40.093/2009/5. számú ítélete ellen a felperesek 6. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. és II.r. felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek egyetemlegesen 100.000,-(Egyszázezer) Ft másodfokú perköltséget, viseljék továbbá saját másodfokú költségeiket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság az I. és II.r. felperesek keresetét elutasította és egyetemlegesen kötelezte a perköltség megfizetésére.

Az ítélet indokolása rögzítette, hogy a felperesek fizetési meghagyás kibocsátását kérték 5.299.328,-Ft és járulékal megfizetése iránt a tulajdonukban álló ingatlanokon bekövetkezett vadkár ellenértékéért a vadászatra jogosult alperes ellen.

Az ellentmondás folytán perré alakult eljárásban az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy az érvényesíteni kívánt kárral érintett területek vonatkozásában a felek között 2008. július 2. napján megállapodás jött létre.

Ebben rögzítették, hogy az érintett területek meghatározott részeit közös költségviselés mellett bekerítik, a vadkárelhárító kerítéssel nem védett területek tekintetében pedig a felperesek 2008. évre vonatkozóan vadkár megtérítési igénnyel nem lépnek fel. Álláspontja szerint annak nincs jogi akadálya, hogy a földtulajdonos és a vadászatra jogosult szerződésben megállapodjanak a vadkárelhárítás megelőzésének költségeiről, megosztásáról,

illetőleg annak sem, hogy ennek keretében a földtulajdonos joglemondó nyilatkozatot tegyen.

A felperesek kereseti kérelmükben a megállapodás megkötésének tényét elismerték, azonban annak semmisségére hivatkoztak. Álláspontjuk szerint a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. tv. (Vtv.) rendelkezései megelőzik a Ptk. általános szabályait. A Vtv. rendelkezései eltérést nem engedő kógens szabályok, ezért a felek által megkötött 2008. évi szerződés a vadkárelhárítás költségeinek közös viselése és a kártérítési igényről történő lemondás tekintetében jogszabályba ütközik, ezért semmis. A Vtv. 75. és 76. §-ai ugyanis kizárólag a vadászatra jogosult terhére állapítják meg a vadkárokért való felelősséget, objektív felelősségként. Álláspontjuk alátámasztásaként arra is hivatkoztak, hogy az alperes a 2009. évre vonatkozó vadkárt megfizette, így vélhetően az alperes is semmisnek tekinti a szerződést.

Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint a vadkár megtérítésének körében a Ptk. és a Vtv. szabályai az általános és a különös viszonyrendszerében állnak, alkalmazásuk során tehát ennek és nem a dispozitivitás, illetőleg a kógencia alapján való különbségtételnek van helye.

Megállapította, hogy a felperesek helytállóan hivatkoztak ugyan arra, hogy a bizonyítottan fennálló vadkár megtérítésének körében a Vtv. speciális rendelkezései megelőzik a Ptk. általános szabályait. Önmagában az is helytálló, hogy a Vtv. 75. §-a értelmében a vadászatra jogosult kártérítési kötelezettségét már az a tény is megalapozza, hogy a mezőgazdaságban bekövetkezett kárt a felsorolt vadak valamelyike okozta.

Mindez azonban nem jelenti azt, hogy a felek szerződéses szabadságuk keretei között eljárva ne köthetnének eltérő tartalmú megállapodást, ha a jogszabály az eltérést nem tiltja. A Vtv. nem tiltja a benne foglalt szabályoktól való eltérést, ezért ezen okból a szerződés nem tekinthető semmisnek.

Hivatkozott arra is, hogy a Ptk. 207. § (1) bekezdése értelmében a szerződéses jognyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogy azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. A jogról való lemondó nyilatkozatot azonban kiterjesztően értelmezni nem lehet.

A nyilatkozatokból egyértelműen megállapítható volt az, hogy a felperesek nyilatkozataikat a törvényes keretek között tették meg, a joglemondó nyilatkozatot pedig az alperes nem értelmezte kiterjesztően, hiszen a felperes által sem vitatottan a 2009. évre vonatkozó vadkárigényt megfizette.

Az ítélet ellen a felperesek nyújtottak be fellebbezést, melyben az ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelmüknek való helyt adást kérték.

A fellebbezés indokolásában előadták, hogy a megyei bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azonban a keresetet elutasító jogi álláspont nem helytálló.

Ismételten leszögezték, hogy a felek között a kár bekövetkezte és annak mértéke nem volt vitás, csak az, hogy a felek között 2008. július 2-án létrejött „megállapodás” elnevezésű, joglemondó nyilatkozatot tartalmazó szerződés érvényes, vagy sem.

Megismételték azon álláspontjukat, mely szerint a szerződés azért érvénytelen, mert a Vtv. kógens szabályaiba ütközik. Kifejtették, hogy a Vtv. azért kógens jogszabály, mert olyan közjogi aktusai vannak, melyektől a felek a szerződéses akarattal nem térhetnek el. Nem határozhatják meg például eltérően a vad fogalmát, nem mondhatják ki szerződésben azt, hogy más cselekményeket tekintenek vadkárnak, mint ahogy azt a Vtv. előírja. Értelemszerűen a vadkár viseléséről sem állapodhatnak meg a Vtv.-től eltérően.

Hivatkoztak továbbá arra, hogy az elsőfokú bíróság ítélete szerint hivatkozott szerződéskötési szabadság nem értelmezhető akként, hogy a szerződés jogellenes vagy nyilvánvalóan egyoldalú előnyt meghatározó kikötést is tartalmazhat.

A megállapodás szerint az alperes a Vtv. alapján öt terhelő vadvédelmi berendezés költségeinek 50 %-át átkérte a felperesekre, és mentesítette magát a Vtv. alapján öt terhelő vadkár viselési felelősség alól. A felperesek ezért cserébe ellenszolgáltatást nem kaptak. A megállapodás tehát azért is semmis, mert nyilvánvalóan egyoldalú előnyt meghatározó kikötést tartalmaz.

Álláspontjuk szerint a felperesek úgy mondtak le az őket megillető kártérítésről, hogy a kár bekövetkezte előre általuk nem volt látható. Az engedményezés érvényességéhez szükséges feltételek analógiájának alkalmazásával a joglemondó nyilatkozatnak is érvényességi feltétele, hogy a követelés keletkezése ne legyen bizonytalan.

Véleményük szerint az alperes eljárása során megsértette a Ptk. által szabályozott kölcsönös együttműködés elvét és a joggal való visszaélés tilalmát is. A megállapodásból ugyanis az nem következett, hogy a vadkár elhárítási feladatainak a kerítéssel nem védett területeken nem kellett volna eleget tennie. Ha eleget tett volna, akkor a kár sem következik be. Az F/6 alatt csatolt levél tanúsága szerint az alperes még meg is tiltotta a felpereseknek, hogy maguk próbáljanak meg védekezni, és ezáltal a kárt csökkenteni.

A megállapodás megkötésekor az alperes semmilyen kockázatot nem vállalt, a szerződés megkötésekor már tudta, hogy a jogügylet számára kockázat nélküli, ezért a szerződés jóerkölcsbe ütközés miatt is semmis.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében a megyei bíróság ítéletének helybenhagyását kérte annak indokai alapján.

Előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a kereseti kérelem tartalmára és a felperesek azon tárgyaláson elhangzott előadására alapította, mely szerint nincs szükség bizonyítási eljárásra, mert pusztán jogkérdés annak elbírálása, hogy a Vtv. általuk idézett szabályai kógenssek vagy dispozitívák, és a kógencia alapján a szerződés jogszabályba ütközés miatt semmis.

A felperesi jogi képviselő kifejezett kérésére sem a felperesek személyes meghallgatására, sem pedig egyéb körülmények tisztázására nem került sor.

A fellebbezésben - a kereseti kérelemben és az eljárás során felhozott indokon túl - előadott új semmisségi okokra történő hivatkozások a Pp. 235. § alapján a fellebbezési eljárásban nem bírálhatók el, ezen okokra a felperesek az elsőfokú eljárás során nem hivatkoztak. A kereseti kérelemben közölt megtámadási okot az elsőfokú bíróság megvizsgálta és ítéletében helyes következtetésre jutott.

A felperesek az alperes fellebbezési ellenkérelmére tett észrevételükben előadták, hogy a fellebbezés tartalma nem sértette a Pp. 235. §-át. Sem új tényre, sem új bizonyítékra nem hivatkoztak, továbbá a kereset jogalapját sem változtatták meg.

A felperesek keresetüket vadkár miatt kártérítés jogcímén terjesztették elő. Az alperes hivatkozott arra, hogy a felek között létrejött megállapodás miatt nem kell megtérítenie a 2008. évre vonatkozó kárt. Ezen alperesi tényállítással szemben hivatkoztak a felperesek arra, hogy a megállapodás semmis. A fellebbezésben csupán a semmisséget megalapozó további indokaikat sorolták fel.

Az ítélet tábla a megyei bíróság ítéletét a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta el, és megállapította, hogy a fellebbezés nem alapos.

Az ítélet tábla álláspontja szerint a megyei bíróság a tényállást a felek által sem vitatottan helyesen állapította meg. Az elbírálás alapjául szolgáló jogszabályi hivatkozásai és az abból levont jogi következtetései helytállóak, és minden tekintetben megalapozott az erre alapított döntése is.

A felperesek a fizetési meghagyásból perré alakult eljárás során előterjesztett kereseti kérelmükben kártérítési igényüket arra alapították, hogy a felek között 2008. július 2. napján létrejött szerződéses megállapodás semmis, ezért az alperest a Vtv. 75. §-a értelmében kártérítési kötelezettség terheli a 2008. évre vonatkozóan is.

A szerződés semmisségének jogcímeiként arra hivatkoztak, hogy a Vtv. szabályai a mezőgazdasági területen - a felek között egyébként nem vitatottan - bekövetkezett vadkár megtérítése és a kárért felelős vadászatra jogosult személye tekintetében olyan kógens közjogi szabályok, melyek tiltják az ezzel ellentétes bármilyen szerződéses megállapodás létrejöttét.

A peren kívüli felszólító levéllel egyezően a perben eljáró felperesi jogi képviselő a tárgyaláson a semmisség jogalapjaként a bíróság döntését kifejezetten arra vonatkozóan kérte, hogy a szerződés a Vtv. kógens rendelkezéseibe ütköző volta miatt semmis.

A fellebbezés elsődleges jogcímeiként ugyanezen indokot jelölte meg.

A megyei bíróság jogi álláspontja e tekintetben az alábbiak szerint helytálló.

A Vtv.-nek a vadkár megtérítésére vonatkozó 75. §-a ad iránymutatást azon felelősségi kérdésekre, melyek a vad károkozása folytán keletkeznek. E rendelkezések a Ptk. által szabályozott felelősségi szabályokhoz képest speciálisak, azaz elsődlegesen általában ennek alapján kell elbírálni a jogvitát.

A Vtv. rendelkezései azonban nem írnak elő olyan tiltó, vagy utaló rendelkezést, mely alapján a Vtv. ezen szabályaival ellentétes szerződési megállapodás semmis lenne.

Az ítéltábla álláspontja szerint e speciális szabályok nem tekinthetők egyben olyan kogens jogszabályi rendelkezésnek, amelyektől a felek egyező akarattal ne térhetnének el.

A vadászattal és vadgazdálkodással kapcsolatos károkozások a polgári jog körébe tartozó jogviszonyt, mégpedig általában polgári jogi felelősségi viszonyt hoznak létre. Hasonlóképpen a polgári jog körébe tartoznak az e jogterületeken keletkező szerződéses viszonyok is. E jogviszonyok nem tekinthetők közjogi jogviszonynak.

A Vtv. speciális szabályai a Ptk. általános rendelkezéseit ugyan megelőzik, azonban alkalmazásuk során csak annyiban jönnek figyelembe, amennyiben azoknak a vadkárok stb. tekintetében az adott esetben - az ügy összes körülményére figyelemmel - a dolog természete szerint egyáltalán jelentőségük van, vagy lehet.

A vadkárviselési felelősség Vtv.-ben foglalt általános rendelkezéseitől a földhasználó és a vadászatra jogosult szerződéssel eltérhetnek, sőt a mindkét fél számára kötelező együttműködési kötelezettség ezt kifejezetten lehetővé is teszi.

Az nem vitatható, hogy a vadvédelmi berendezés megvalósulása nem érinti a vadászati jog jogosultjának kártérítési felelősségét, azonban tekintettel a polgári jogi jellegű jogviszonyra, ebből nem következik az, hogy a földtulajdonos ne tehetne bármilyen tartalmú joglemondó nyilatkozatot a Ptk. alapján.

A Ptk. 200. §-ának (1) bekezdése lehetővé teszi, hogy a felek a szerződés tartalmát szabadon állapítsák meg. Nincs ezért akadálya annak, hogy a szerződő felek - az élet-, testi épségben bekövetkezett kár kivételével - a fennálló felelősségüket kizárják, vagy jogaikról lemondjanak. Ez azzal a következménnyel jár, hogy e megállapodásuk a törvény előírásának helyébe lép, és jogviszonyukra ez a megállapodás lesz irányadó.

A Vtv. tiltó rendelkezése hiányában a Ptk. általános rendelkezései alkalmazhatóak, tehát a joglemondás nem ütközik a Vtv. szabályaiba.

A felperes fellebbezésében további olyan semmisségre vonatkozó jogcímeket is felsorolt, melyekre vonatkozóan az elsőfokú eljárás során sem hivatkozás, sem tényállási adat nem merült fel.

A bíróság a Pp.3.§ (2) bekezdése alapján a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van.

A felperes követelésének jogalapját a Vtv. szabályaira, illetőleg egy határozott jogcímre - a megállapodásnak Vtv. kogens szabályaiba ütközés miatti semmisségére - alapította. Ennek megnevezése nem tekinthető téves jogcím megjelölésnek ezért a megyei bíróság jogszerűen döntött a tényállás alapján fennálló érvényes szerződés miatt a kereset elutasításáról.

Az ítéltábla megállapította, hogy a rendelkezésre álló tényállás alapján az elsőfokú bíróságnak egyéb lehetséges semmisségi okok fennállását hivatalból - a határozott kereseti kérelemre figyelemmel - nem kellett észlelnie, arra adat nem merült fel.

Ezért az elsőfokú bíróságnak nem állt fenn a tájékoztatási kötelezettsége a felperes felé - a Pp.3.§ (3) bekezdése, és a 141.§ (2) és (6) bekezdése alapján - a jogvita eldöntése érdekében további bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről. Mindezekre tekintettel a Pp.252. § (2) bekezdése alkalmazásának nem volt helye.

Ennek alapján az ítéletábra a felperes fellebbezésében felhozott újabb semmisségi hivatkozásokat a Pp.235. § alapján nem fogadta be, - azokat érdemben vizsgálni nem kellett - mert a másodfokú eljárás során a fellebbező fél nem jogosult új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására, a jelen esetben új semmisségi hivatkozások megjelölésére.

Mindezen indokok alapján az ítéletábra a megyei bíróság ítéletét a Pp.253. § (2) bekezdés első fordulata értelmében indokaival egyetértve helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperesek a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján kötelesek az alperes részére a 32/2003 (VIII.22.) IM.rendelet 3. § (2) bekezdés a)pont, továbbá (5) és (6) bekezdése alapján megállapított másodfokú perköltség egyetemleges megfizetésére. A megállapított 100.000,-Ft perköltség az ügyvédi munkadíjat foglalja magában Áfa-val együtt, mérsékelt összegben. A felperes a másodfokú eljárás során az ügyvédi munkadíjra vonatkozó megállapodást nem terjesztett elő, ezen összeg arányban áll a ténylegesen elvégzett másodfokú ügyvédi tevékenységgel. A felperesek viselik továbbá saját másodfokú perköltségüket.

Győr, 2010. november 24. napján

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Maurer Ádám sk.
előadó bíró

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó: